

Pratarmė

28-o *Colloquia* numerio publikacijose įkūnyti visi pagrindiniai šio žurnalo strategijos punktai: metodologijų įvairovė, sovietmečio, egzodo, šiuolaikinė literatūra, nuomonių priešpriešos, mokslo knygų suinteresuotas recenzavimas.

Pirmieji du straipsniai išsiskiria savo teorinėmis intencijomis. Aušra Jurgutienė straipsnyje „Skaitytojo atsako kritika: Stanley E. Fish“ išsamiai aptaria konceptualias JAV mokslininko prielaidas apie skaitytojo funkcijas ir išskirtinį statusą generuojant kūrinio prasmes. Tarpdisciplininis Irinos Melnikovos straipsnis „Adaptacijos studijos: literatūra vs kinas – vertimas ar dialogas?“ žvalgo literatūros ir kino santykių teorinį lauką, kvestionuoja linijinę adaptacijos (ekranizacijos) schemą *literatūra* → *kinas* ir vietoje jos siūlo erdvinę dialoginę *literatūros kūrinys* ↔ *filmas*. Tarptekstinio dialogo koncepcija pranašesnė tuo, kad nenuvertina filmo kūrėjų vaidmens.

Likęs straipsnių blokas skirtas šiuolaikinių rašytojų kūrybos interpretacijoms. Gintarė Bernotienė analizuoja Juditos Vaičiūnaitės vienintelės poezijos rinktinės anglų kalba vertimus ir platesnį jos tarptautinės reprezentacijos kontekstą įvairiakalbėse antologijose ir rinktinėse, pačios Vaičiūnaitės ir visos lietuvių poezijos vertinimus tokių leidinių pratarmėse. Rimantas Kmita polemiskame straipsnyje „Justino Marcinkevičiaus herojus“ svarsto, kaip ir kodėl poeto viešas įvaizdis skyrėsi nuo privataus, kiek jį veikė poetinėse dramose sukurti herojiški ir įtaigūs personažai. Algis Kalėda aptaria novatoriškus ankstyvosios Kornelijaus Platelio lyrikos siekinius transformuoti žodžio meno sampratą ir aspektiškai parodo, kaip modernistinės inovacijos, groteskas, perkurti kultūriniai archetipai keitė šiuolaikinę lietuvių poeziją ir formavo individualius jos pavidalus.

Esė lauke vienas svarbiausių lieka žanro (ne)apibrėžtumo klausimas. Rima Bertašavičiūtė straipsnyje „Du Giedros Radvilavičiūtės eseistikos siužetai“ nuodugnai analizuoja, kaip esė žanre koreliuoja būdingas autobiografinis, personalinis pradas ir intertekstualumas, kaip atminties ir asmeninės patirties komponentai persikloja su gausiai cituojamais kultūros tekstais. Per vienos autorės kūrybos analizę bandoma užčiuopti lietuvių esė specifiką.

Žurnalo puoselėjamą diskusinę dvasią šįkart palaiko net du „Nuomonių domino“ rubrikos tekstai – melancholiški Dalios Satkauskytės nusiteikimai dėl

didėjančio mokslo biurokratijos pagreičio ir poeto Donaldo Kajoko kalba, pasakyta atsiimant tradicinę Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto literatūros premiją už poezijos knygą *Kurčiam asiliukui*.

Pokalbių rubrika siūlo Lauros Laurušaitės pokalbį su Kanadoje gyvenančia dėstytoja ir vertėja Karla Gruodis, kuri pasakoja apie postkolonializmo ir feminizmo metodologijų slinktis, lokalias ir tarpkultūrines patirtis, aptaria Kanados kaip šalies tapatybę. Pašnekovė konstatuoja, kad tautiniai skirtumai jai atsiskleidžia kaip resursas – hibridiškumas tampa asmeniniu pasirinkimu ir įdomiu gyvenimo būdu.

Vaisingo kultūrinio hibridiškumo ir kultūrų dialogo temą tęsia Vytautas Martinkus išsamioje recenzijoje „Knyga apie lietuviškus žmogaus pamatus: kas jūs, Česlovai Milošai?“, apmąstydamas Viktorijos Daujotytės ir Mindaugo Kvietkausko monografiją apie lietuviškuosius poeto kontekstus. Petras Bražėnas skelbia apie naujos monografijų serijos „Mintis ir atmintis“ iniciatyvą – joje bus įamžinti iškiliausi Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto profesoriai. Pirmąją serijos knygą apie kolegę rašytoją ir dėstytoją Birutę Baltrušaitytę vėlgi parašė darbščioji Viktorija Daujotytė.

Latvių profesoriaus Benedikto Kalnačo Rygoje išleistas mokslo veikalas *Postkolonijinė Baltijos drama. Modernumas, kolonializmas ir postkolonializmas latvių, estų ir lietuvių dramaturgijoje* sulaukė baltisto Vigmanto Butkaus įdėmaus ir kibaus žvilgsnio.

Literatūrologus, rašytojus ir mokslo biurokratus nuo perdėto savo vaidmens sureikšminimo profilaktiškai perspėja šio numerio archyvinė publikacija – šmaikšti ir pašaipei šiomet amžinybėn iškeliavusio dramaturgo Kosto Ostrausko pjesė *Lietuvių literatūros istorija. Trumpasis kursas*. Profesorius joje sako studentui: nebūkime „vadovėlių papūgos“.

JŪRATĖ SPRINDYTĖ